KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 8.1.2008
KOM(2008) 865 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o rôznych systémoch chovu nosníc a najmä o tých, na ktoré sa vzťahuje smernica 1999/74/ES

{SEK(2007) 1750}

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o rôznych systémoch chovu nosníc a najmä o tých, na ktoré sa vzťahuje smernica 1999/74/ES

(Text s významom pre EHP)

1. SÚVISLOSTI

V smernici Rady 1999/74/EC z 19. júla 1999 sa ustanovujú minimálne normy na ochranu nosníc[1] a uvádzajú sa v nej najmä ustanovenia pre neprispôsobené a prispôsobené klietkové systémy a alternatívne systémy (bez klietok).

Podľa smernice sa od 1. januára 2012 zakazuje chov nosníc v neprispôsobených klietkových systémoch. Smernicou sa okrem toho splnomocňuje Komisia, aby predložila Rade správu na základe vedeckého stanoviska o rôznych systémoch chovu nosníc s ohľadom na patologické, zootechnické, fyziologické a etologické aspekty na jednej strane, a na vplyv na životné prostredie a zdravie na druhej strane. Táto správa má vychádzať aj zo štúdie sociálno-ekonomických dôsledkov jednotlivých systémov a ich vplyvu na hospodárskych partnerov Spoločenstva[2]. Smernica je doplnená právnymi predpismi týkajúcimi sa registrácie podnikov s nosnicamic[3] a označovania vajec[4], ako aj aspektov bezpečnosti potravín[5].

Ochrana a dobré životné podmienky zvierat sú v centre záujmu politík Spoločenstva. Podľa protokolu o ochrane a dobrých životných podmienkach zvierat pripojeného k Zmluve o ES na základe Amsterdamskej zmluvy Spoločenstvo pri formulovaní a vykonávaní politík v oblasti poľnohospodárstva, dopravy, vnútorného trhu a výskumu v plnom rozsahu zohľadňuje dobré životné podmienky zvierat. Pre toto oznámenie sú relevantné aj hlavné ciele a najdôležitejšie opatrenia uvedené v akčnom pláne Spoločenstva na ochranu a dobré životné podmienky zvierat[6] prijatom v roku 2006.

---

1 Ú. v. ES L 203, 3.8.1999, s. 53.

2 Všetky štúdie a stanoviská použité na účely tohto oznámenia sú uvedené v pracovnom dokumente Komisie SEK(2007) 1750. Všetky dokumenty uvedené v tomto dokumente sú citované v ich pôvodnom jazyku.

3 Smernica Komisie 2002/4/ES o registrácii podnikov s nosnicami, na ktoré sa vzťahuje smernica Rady 1999/74/ES (Ú. v. ES L 30, 31.1.2002, s. 44)."

4 Nariadenie Rady (ES) č. 1028/2006 o obchodných normách pre vajcia (Ú. v. EÚ L 186, 7.7.2006, s. 1) a nariadenie Komisie č. 557/2007, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Rady (ES) č. 1028/2006 o obchodných normách pre vajcia (Ú. v. EÚ L 132, 24.5.2007, s. 5).

5 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 o hygiene potravín (Ú. v. EÚ L 139, 30.4.2004, s. 1) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004, ktorým sa ustanovujú osobitné hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu (Ú. v. EÚ L 139, 30.4.2004, s. 55).

6 KOM(2006) 13 v konečnom znení.

2. RÔZNE SYSTÉMY CHOVU NOSNÍC

2.1. Patologické, zootechnické, fyziologické a etologické aspekty

V novembri 2004 zverejnil Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (ďalej len „EFSA“) na žiadosť Komisie vedeckú správu a stanovisko o aspektoch dobrých životných podmienok rôznych systémov chovu nosníc[7], ktoré potvrdzujú, že aspekty týkajúce sa zdravia a správania zvierat sú pre dobré životné podmienky zvierat mimoriadne dôležité. Pokiaľ ide o *zdravie zvierat*, v stanovisku sa zdôrazňuje, že infekčné choroby sa môžu vyskytovať v akomkoľvek systéme ustajnenia zvierat, ale ich výskyt je v jednotlivých systémoch rozdielny. Zatiaľ čo pri systémoch s vonkajším výbehom predstavuje kontakt s voľne žijúcimi zvieratami zdravotné riziko, pri systémoch chovu na podlahe je dôležitým rizikovým faktorom pre zdravie častejší kontakt medzi sliepkami kvôli vyššej hustote chovu a prostrediu s pravdepodobne vyššou hustotou patogénov. Vo všeobecnosti sa dá konštatovať, že pravdepodobnosť vystavenia pôvodcom infekcií a jeho dôsledky sú ovplyvnené faktormi životného prostredia, systémami riadenia a hygienickými opatreniami.

Pokiaľ ide o hlavné aspekty, ktoré by mohli ovplyvniť *dobré životné podmienky a zdravie nosníc* v podmienkach chovu, dospeli vedci k týmto úvahám:

– Škodlivé šklbanie peria predstavuje vážny problém a môže viesť k rozsiahlemu poškodeniu tkanív, kanibalizmu a úmrtnosti. Riziko šklbania peria sa znižuje s rastom kvality spôsobu chovu, ako sú extenzívne systémy, a s vyššou kvalifikáciou a znalosťami chovateľov o rizikových faktoroch. Systematickú úpravu zobákov na prevenciu škodlivého šklbania peria vedci kritizujú ako bolestivú.

– Kanibalizmus je nepredvídateľný problém, ktorému sa dá ťažko zabrániť a jeho častým dôsledkom je vysoká úmrtnosť. Závažnejšie dôsledky má v alternatívnych systémoch,[8] najmä v prípade sliepok s neupravenými zobákmi.

– Zlomeniny kostí sú menej časté u sliepok v prispôsobených klietkach a v alternatívnych systémoch, v ktorých mali sliepky výrazne silnejšie kosti a menší počet zlomenín.

– Funkčné poruchy nôh alebo deformácia prsnej kosti sú najmä dôsledkom nevhodnej konštrukcie bidla.

– Podľa nedávnych štúdií[9] je úmrtnosť v niektorých najmodernejších veľkých systémoch s prispôsobenými klietkami alebo v alternatívnych systémoch nižšia.

---

7 Opinion of the Scientific Panel on Animal Health and Welfare on a request from the Commission related to the welfare aspects of various systems of keeping laying hens.

8 Systémy bez klietok podľa kapitoly I smernice 1999/74/ES.

9 LayWel, modul 3, s. 58 a ďalšie.

Pokiaľ ide o *prirodzené správanie* zvierat, v stanovisku EFSA sa dospelo k záveru, že sliepky znášajú vajcia radšej v hniezde, najmä v chránenom hniezde, ktoré pozostáva z vytvarovaného alebo tvarovateľného materiálu. Preto by mali v systémoch ustajnenia existovať vhodné hniezda rozmiestnené v primeraných vzdialenostiach. K prirodzeným modelom správania patrí aj pitie, kŕmenie, hľadanie potravy a pravdepodobne aj prachový kúpeľ. Prirodzenou potrebou sliepok je aj odpočinok a sedenie na bidle, pričom by malo byť možné, aby sedeli všetky sliepky naraz. K prejavom prirodzeného správania patrí najmä nocovanie na vyvýšenom bidle rovnako ako ďalšie potrebné pohyby pri hľadaní potravy a prachovom kúpeli. Ak sa sliepky nemôžu správať zodpovedajúcim spôsobom, môže to mať za následok výraznú frustráciu, depriváciu alebo zranenie, čo má negatívny vplyv na ich zdravie a pohodu.

V tejto súvislosti sa ukázala byť užitočná nižšia hustota chovu v prispôsobených klietkach. Etologické potreby sú však v prispôsobených klietkach v porovnaní so sliepkami chovanými v alternatívnych systémoch stále obmedzené.

2.2. Aspekty verejného zdravia a ochrany životného prostredia

Stanovisko a správa EFSA obsahovali osobitnú kapitolu o vplyve rôznych systémov ustajnenia na bezpečnosť potravín (mikrobiologické alebo chemické riziká).

Na základe doterajšieho výskumu nie je možné dospieť k záveru, že jeden z existujúcich systémov chovu musí byť z dôvodu rizík pre verejné zdravie postupne zrušený.

Pokiaľ ide o vplyv chovu sliepok na ochranu životného prostredia, zo štúdie vypracovanej v roku 2005 pre Komisiu vyplynulo, že rozšírenie všetkých intenzívnych systémov produkcie vajec malo výrazný negatívny vplyv na kvalitu vody, ovzdušia a krajiny[10]. Je však stále jasnejšie, že v budúcnosti bude potrebné zohľadňovať všetky aspekty týkajúce sa udržateľnosti pri ďalšom rozvoji systémov chovu nosníc[11].

2.3. Príslušné výskumné projekty financované Spoločenstvom

Cieľom výskumného projektu spolufinancovaného Spoločenstvom „Vplyv zmien v produkčných systémoch na dobré životné podmienky nosníc“ (LayWel[12]) bolo optimalizovať systémy chovu nosníc a najmä prispôsobené klietkové systémy. Tento projekt ukončený v roku 2006 potvrdzuje, že neprispôsobené klietky samy osebe zhoršujú životné podmienky zvierat. Zistilo sa, že alternatívne systémy s výnimkou neprispôsobených klietok majú potenciál poskytnúť uspokojivé životné podmienky pre nosnice, aj keď vo výskume je potrebné pokračovať. Rozdiely v úmrtnosti sú výrazné v závislosti od veľkosti skupiny, konštrukcie systému, génotypu a skutočnosti, či majú sliepky upravené alebo neupravené zobáky. V štúdii sa zdôrazňuje, že mortalita vo veľkých prispôsobených klietkach môže byť nízka.

---

10 http://ec.europa.eu/agriculture/eval/reports/pig_poultry_egg/eggsum_en.pdf.

11 Obnovená stratégia trvalo udržateľného rozvoja EÚ, http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/06/st10/st10117.en06.pdf.

12 http://www.laywel.eu/

Podľa projektu „EGGDEFENCE[13]“ nemal systém ustajnenia, ktorý je len jednou z možných ciest kontaminácie, vplyv na nakazenie vajec salmonelou. Preto sa začali a pripravujú sa ďalšie výskumné projekty, ktoré sa zaoberajú súvisiacou problematikou. V projekte SAFEHOUSE[14] sa budú analyzovať epizootologické aspekty kontaminácie vajec a kolonizácie nosníc salmonelou a ďalšími pôvodcami zoonóz súvisiace so životným prostredím a v rámci neho sa vykonajú štúdie na posúdenie rizika, ktoré umožnia opísať a klasifikovať riziká pre konzumentov vajec. Medzitým sa bude prostredníctvom doplňujúceho projektu RESCAPE[15] realizovať multidisciplinárna stratégia zameraná na sliepky (chov) a vajcia (obranné mechanizmy, dekontaminácia a triedenie vajec) s cieľom znížiť riziko výskytu vajec nevhodných na ľudskú spotrebu v potravinovom reťazci.

V projekte „Welfare Quality[16]“ financovanom Spoločenstvom sa skúma integrácia dobrých životných podmienok zvierat do reťazca kvality potravín. Zdokonalenie ukazovateľov dobrých životných podmienok zvierat a ich použitie pri sledovaní dobrých životných podmienok poskytne nástroje, ktoré umožnia reagovať na požiadavky spotrebiteľov na spoľahlivé a transparentné informácie o uplatňovaných normách pre dobré životné podmienky zvierat. Cieľom projektu je zvýšiť konkurencieschopnosť produktov z chovov s dobrými životnými podmienkami.

2.4. Sociálno-ekonomické dôsledky a vplyv na hospodárskych partnerov Spoločenstva

Komisia financovala nezávislú štúdiu o sociálno-ekonomických dôsledkoch rôznych systémov chovu nosníc[17] (štúdia Agra CEAS). V štúdii sa analyzuje vývoj výrobných nákladov a konkurencieschopnosť výrobcov EÚ vo vzťahu k zavedeniu požiadaviek na dobré životné podmienky zvierat a simuluje sa v nej situácia v EÚ po zákaze neprispôsobených klietok, ako aj rôzne scenáre budúcich potenciálnych zmien, ktoré ovplyvnia európsky trh s vajcami. Zohľadnili sa aj ďalšie údaje o sociálno-ekonomických dôsledkoch smernice 1999/74/ES (pozri prílohu).

Treba poznamenať, že v súčasnosti sú údaje o prispôsobených klietkach obmedzené. Podľa štúdie Agra CEAS týkajúcej sa výrobných nákladov sa variabilné aj fixné náklady v EÚ zvyšujú úmerne s vyššími normami pre dobré životné podmienky zvierat. V štúdii vypracovanej pre výrobné odvetvie sa uvádza, že výrobné náklady by sa mohli v porovnaní s neprispôsobenými klietkami zvýšiť asi o 10 %[18].

---

13 http://ec.europa.eu/research/agriculture/projects/qlrt_2000_01606_en.htm

14 http://www.safehouse-project.eu/index.php?rub=Egg_contaminating_zoonotic_pathogens. Trojročný projekt sa začal 1. októbra 2006.

15 http://www.rescape-project.eu. Trojročný projekt sa začal 1. októbra 2006.

16 http://www.welfarequality.net.

17 „Study on the socio-economic implications of the various systems to keep laying hens“, Final Report for The European Commission submitted by Agra CEAS Consulting Ltd., updated version 2005.

18 „Impact of EU Council Directive 99/74 “welfare of laying hens” on the competitiveness of the EU egg industry“ s. 21.

Rozdiel v nákladoch na produkciu vajec z chovu na podlahe v porovnaní so systémom neprispôsobených klietok sa však odhaduje na 1,3 centy a rozdiel v nákladoch na produkciu vajec z chovu vo voľnom výbehu v porovnaní so systémom neprispôsobených klietok na 2,6 centov[19]. Ak vychádzame z toho, že priemerné vajce z neprispôsobenej klietky stojí v súčasnosti asi 9 centov, prechod od neprispôsobených k prispôsobeným klietkam by mohol zvýšiť náklady na každé vajce o menej ako jeden cent.

Podľa štúdie Agra CEAS sa hrubá marža výrobcu na kilogram vajec zvyšuje lineárne od neprispôsobených klietok cez systémy chovu na podlahe až po systémy voľného chovu. Pri systémoch voľného chovu je hrubá marža výrobcu dvakrát vyššia ako pri systémoch v neprispôsobených klietkach. Hrubá marža pri organických systémoch nie je taká vysoká ako pri systémoch voľného chovu. Pri analýze hrubej marže sa ukázalo, že hrubá marža síce rastie s vyššími normami pre dobré životné podmienky zvierat, na druhej strane by sa celková produkcia na farmu mohla znížiť.

Niektoré nevýhody pre výrobcov z EÚ sú dnes vyvážené faktormi ako napr. clá a prepravné náklady[20]. Pre trh s vajcami v škrupine je dôležitá malá vzdialenosť výrobcu EÚ od trhu. V dôsledku obmedzenej doby trvanlivosti vajec v škrupine sa dovoz z tretích krajín týka najmä spracovaných vajec (sušených alebo tekutých), pri ktorých sa pripúšťa rozdiel v konkurencieschopnosti.

2.5. Prístup spotrebiteľov k dobrým životným podmienkam nosníc

V roku 2005 a 2006 sa v EÚ vykonali dva prieskumy EUROBAROMETER o prístupe spotrebiteľov k dobrým životným podmienkam zvierat[21]. Vyplýva z nich, že dobrým životným podmienkam zvierat občania prikladajú veľký význam, v priemere ho hodnotia na 8 bodov z 10. Podľa občanov sú opatrenia na zabezpečenie dobrých životných podmienok potrebné najmä v prípade hydiny (nosníc a brojlerov). Pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat, 44 % spotrebiteľov odpovedalo, že najviac by sa mali zlepšiť životné podmienky nosníc, oproti 42 % v prípade brojlerov a 28 % v prípade ošípaných. Dôležité je, že 58 % opýtaných hodnotilo životné podmienky nosníc ako zlé. Z údajov vyplýva, že spotrebitelia v EÚ väčšinou predpokladajú, že môžu ovplyvniť normy pre dobré životné podmienky zvierat selektívnymi nákupmi. Zdá sa však, že spotrebitelia nie sú úplne spokojní s existujúcimi systémami označovania, ani pokiaľ ide o vajcia.

Skutočný model správania kupujúcich v EÚ svedčí aj o tom, že spotrebitelia si sú vedomí, že existujú rôzne systémy chovu nosníc a venujú pozornosť systému produkcie uvedenému na označení. 16 % opýtaných uvádza, že kupujú väčšinou vajcia z chovu v klietkach, 10 % kupuje vajcia z alternatívnych systémov chovu na podlahe a 38 % vajcia zo systémov voľného chovu. 18 % pripúšťa, že nevenujú pozornosť systému chovu a 8 % spotrebiteľov odpovedalo, že vajcia vôbec nekupujú.

---

19 Compassion in World Farming na základe sociálno-ekonomickej štúdie Komisie, pozri „Alternatives to the barren battery cage for the housing of laying hens in the European Union“ s. 27.

20 Pozri „Impact of EU Council Directive 99/74 “welfare of laying hens” on the competitiveness of the EU egg industry“.

21 „Attitudes of consumers towards the welfare of farmed animals“ a „Attitudes of EU citizens towards Animal Welfare“, pozri prílohu „Štúdie“.

Väčšina občanov v EÚ (57 %) uviedla, že sú za vajcia pochádzajúce zo systému produkcie s dobrými životnými podmienkami zvierat ochotní zaplatiť viac. Presnejšie, 25 % opýtaných uviedlo, že sú ochotní zaplatiť o 5 % viac, 21 % by zaplatilo o 10 % viac, 7 % by zaplatilo o 25 % viac a 4 % sú dokonca ochotní zaplatiť sumu vyššiu o viac ako 25 %.

Výsledky prieskumu EUROBAROMETER dopĺňajú aj údaje o vývoji alternatívnych systémov. Podľa štúdie Agra CEAS sa podiel nosníc chovaných v systémoch bez klietok zvýšil od roku 1993 do roku 2003 z 3,56 % na 11,93 %.

Podrobnejšia analýza týkajúca sa záujmov spotrebiteľov prebieha v rámci projektu Welfare Quality[22].

2.6. Registrácia prevádzkarní a označovanie vajec

V smernici 2002/4/ES sa stanovuje, že podľa smernice Komisie 1999/74/ES sú členské štáty povinné zaregistrovať všetky prevádzkarne na produkciu vajec a prideliť im kód označujúci spôsob chovu, členský štát a registračné číslo. Podľa obchodných noriem pre vajcia[23] sa vajcia triedy A označujú týmto kódom. Okrem toho sa systém chovu viditeľne označí na balení čitateľným písmom a s vymedzenými pojmami. Systémy chovu sú špecifikované odkazom na smernicu 1999/74/ES s ďalšími požiadavkami na vajcia zo systémov voľného chovu.

Vajcia triedy A dovážané z tretích krajín sú vo všeobecnosti označované kódom ISO krajiny pôvodu za slovami „nie norma ES“, ak Komisia v žiadnom hodnotení nestanovila súlad s normami ES.

Súčasný systém označovania vajec neobsahuje požiadavku na povinné rozlišovanie medzi vajcami pochádzajúcimi z chovov v neprispôsobených alebo prispôsobených klietkach. Je možné uviesť nepovinný údaj, že vajce pochádza z chovu v prispôsobených klietkach.

Okrem toho poľnohospodárske organizácie, organizácie pre dobré životné podmienky zvierat a maloobchodníci tvoria vo viacerých členských štátoch stále väčší počet systémov označovania, ktoré obsahujú informáciu, že vajcia pochádzajú z chovu s dobrými životnými podmienkami. Viditeľnosť a vplyv na trh sa skúmajú[24].

2.7. Význam Spoločnej poľnohospodárskej politiky (ďalej len „SPP“) pre chov sliepok

V rámci politík rozvoja vidieka sa plánujú rôzne opatrenia na zabezpečenie dobrých životných podmienok zvierat[25]. Členské štáty môžu na zlepšenie dobrých životných podmienok zvierat poskytnúť podporu pre investície do poľnohospodárskych podnikov alebo do spracovania a predaja poľnohospodárskych produktov, ktorá bude spolufinancovaná Spoločenstvom.

---

22 http://www.welfarequality.net.

23 Nariadenie Rady (ES) č. 1028/2006 a nariadenie Komisie (ES) č. 557/2007.

24 Pozri napríklad Welfare Quality Reports No. 3.

25 Nariadenie Rady (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) (Ú. v. EÚ L 277, 21.10.2005,s. 1).

2.8. Vykonávanie a presadzovanie smernice 1999/74/ES

Smernicu 1999/74/ES transponovala správne väčšina členských štátov. Dodnes však výrobcovia vo väčšine členských štátov dosiahli veľmi malý pokrok pri zavádzaní prispôsobených klietok alebo pri prechode na alternatívne systémy. Podľa informácií Komisie však významní maloobchodníci v niekoľkých členských štátoch vyvíjajú marketingové stratégie pre vajcia z alternatívnych systémov.

Potravinový a veterinárny úrad (ďalej len „PVÚ“) uverejnil v roku 2005 správu o sérii kontrolných návštev na farmách s nosnicami, ktoré sa uskutočnili v roku 2004. Počas týchto návštev sa ukázalo, že niektoré členské štáty majú naďalej problémy s vykonávaním uvedenej smernice. V nadväznosti na ne poskytol Komisii každý z dotknutých členských štátov akčný plán, v ktorom opisuje, ako zamýšľa tieto problémy riešiť v budúcnosti. Útvary Komisie prijmú ďalšie nadväzné opatrenia, ak sa bude nesúlad naďalej riešiť neuspokojivým spôsobom.

3. ZÁVER

Životné podmienky zvierat sú pre občanov EÚ základnou prioritou a zdá sa, že najviac ich zaujímajú životné podmienky hydiny a najmä nosníc z farmových chovov. Smernicou Rady 1999/74/ES členské štáty prijali rôzne opatrenia stanovujúce minimálne normy na ochranu nosníc, s postupným vykonávaním niektorých ustanovení v období do roku 2012 s ohľadom na ekonomický vplyv tohto opatrenia.

Zo štúdií vyplynulo, že zdravotné problémy zvierat vyskytujúce sa v *alternatívnych systémoch* sa dajú do veľkej miery minimalizovať alebo dokonca vyriešiť správnym riadením alebo vhodnou koncepciou. *Prispôsobené klietky* zlepšujú životné podmienky zvierat v porovnaní s neprispôsobenými klietkovými systémami a zdá sa, že v budúcnosti je možná ďalšia optimalizácia. Na rozdiel od toho *neprispôsobené klietky* spôsobujú viaceré problémy v oblasti životných podmienok zvierat, ktoré sú súčasťou týchto systémov. Z vedeckých štúdií vyplynulo, že nevýhody neprispôsobených klietok prevažujú nad možnými výhodami v podobe zníženého výskytu parazitov, dobrých hygienických podmienok a jednoduchšieho riadenia. Prebieha a naďalej bude potrebný ďalší výskum na posúdenie toho, v akom rozsahu systémy chovu nosníc zabezpečujú okrem iného optimálne normy pre zdravie zvierat a ich dobré životné podmienky, ako aj pre bezpečnosť potravín.

Kontroly ukázali, že niekoľko členských štátov má problémy so správnym vykonávaním smernice 1999/74/ES. Komisia bude intenzívne sledovať vývoj prostredníctvom ďalších kontrolných návštev PVÚ a bude reagovať na tieto problémy prostredníctvom vhodných nadväzných opatrení.

Odhad vývoja spotreby v dôležitých správach 15 členských štátov EÚ ukazuje pravidelný rast spotreby konzumných vajec zo systémov bez klietok[26].

[26] „Trends in laying hen numbers and the production and consumption of eggs from caged and non-caged production systems“, Agra CEAS, s. 18.

Základným predpokladom toho, aby producenti mohli predávať vajcia z chovov s dobrými životnými podmienkami, sú jasné informácie pre spotrebiteľov. V tejto súvislosti treba poznamenať, že spracované vajcia na rozdiel od konzumných vajec nie sú predmetom žiadnej právnej požiadavky na označovanie týkajúce sa dobrých životných podmienok zvierat.

Už dnes predávajú niektorí maloobchodníci a hospodárske subjekty v oblasti stravovania prevažne vajcia z chovov bez klietok. Prebieha výskum s cieľom analyzovať, akými spôsobmi môžu maloobchodníci využívať rôzne typy projektov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat[27]. Akékoľvek odloženie zákazu neprispôsobených klietok by narušilo hospodársku súťaž a znevýhodňovalo tých výrobcov, ktorí už v súčasnosti investujú do alternatívnych systémov alebo systémov s prispôsobenými klietkami, ktoré zodpovedajú vedecko-technickému vývoju.

4. ODPORÚČANÉ OPATRENIA

4.1. Nové príležitosti pre konkurencieschopnosť

Vysoké normy pre dobré životné podmienky zvierat vrátane nosníc uplatňované v EÚ by mali byť podporované ako obchodná a konkurenčná výhoda na európskej úrovni s použitím mechanizmov, ktoré už boli plánované a prediskutované v rámci akčného plánu Spoločenstva v oblasti dobrých životných podmienok a ochrany zvierat, ako napr.:

– Zlepšovanie informovanosti vo verejnom aj súkromnom sektore, uprednostnenie podpory investícií do vedy, osveta a výchova v tejto oblasti;

– Podpora informačnej kampane o systémoch chovu v rámci obchodných noriem pre vajcia;

– Zabezpečenie spolupráce medzi zainteresovanými stranami v celom dodávateľskom reťazci (napr. producenti, spracovatelia, maloobchodníci, dodávatelia potravín, spotrebitelia, vlády, mimovládne organizácie);

– Preskúmanie možnosti vytvorenia všeobecného rámca EÚ, ktorý umožní označovanie dobrých životných podmienok zvierat na základe ukazovateľov dobrých životných podmienok a systémov certifikácie platných na európskej úrovni. Takáto výhľadová štúdia by mala byť vypracovaná v súlade so všeobecnými zásadami „lepšej právnej úpravy“, a mala by obsahovať najmä podrobné hodnotenie ekonomického vplyvu.

Informácie pre spotrebiteľov o vysokých normách pre dobré životné podmienky zvierat uplatňovaných v odvetví nosníc by mali zahŕňať objektívne informácie o:

– používaných spôsoboch chovu,

– skutočnosti, že uplatňovanie vyšších noriem pre dobré životné podmienky zvierat by sa mohlo prejaviť vo zvýšení nákladov výrobcov a

[27] „Retailers dealing with welfare schemes“, s. 48.

– vplyve zlepšených noriem pre dobré životné podmienky zvierat na ceny.

Spotrebitelia by mali mať istotu, že kupujú vajcia produkované v súlade s európskymi hodnotami. Zlepšenie životných podmienok zvierat v systémoch chovu je prvkom podpory udržateľného rozvoja, zásady vyjadrujúcej tieto hodnoty[28].

Poľnohospodári by mohli byť odmeňovaní za produkciu vajec vynikajúcej kvality, ktoré sa odlišujú od ostatných, a požadovať cenu v zodpovedajúcej výške.

4.2. Prechod na nové systémy chovu a SPP

Podľa vedeckých štúdií sa neodporúča zmeniť a doplniť súčasné ustanovenia smernice 1999/74/ES.

Prechod na nové systémy chovu musí byť naďalej podporovaný z technickej aj ekonomickej stránky. Úsilie orgánov členských štátov by sa malo sústrediť na poskytovanie technickej podpory pre poľnohospodárov a na ich presviedčanie, aby prešli na nové systémy chovu v súlade s európskymi hodnotami, ktoré môžu byť výhodné aj pre nich. Mala by sa preskúmať možnosť odbornej prípravy podľa nariadenia (ES) č. 882/2004.

Význam SPP a najmä politík rozvoja vidieka pre odvetvie nosníc by sa mal analyzovať a viac zviditeľniť vrátane podpory pre investície do poľnohospodárskych podnikov alebo do spracovania a predaja poľnohospodárskych produktov s cieľom zlepšiť životné podmienky zvierat. V rámci SPP je možné financovať komunikačnú kampaň s cieľom znovu získať dôveru spotrebiteľov v poľnohospodárske produkty vrátane vajec. Jej súčasťou môže byť podpora iniciatív za lepšiu komunikáciu s občanmi v oblasti životných podmienok zvierat.

4.3. Výskum

V siedmom rámcovom výskumnom programe sa navrhuje téma „Zlepšenie zdravia zvierat, kvality produktov a kvality organických systémov a systémov chovu hospodárskych zvierat s nízkymi vstupnými nákladmi prostredníctvom integrácie spôsobov chovu a inovačného riadenia“[29]. Opis témy zahŕňa systémy chovu hydiny. Navrhujú sa aj iné témy o použití genomických nástrojov a genetiky v živočíšnej výrobe.

Mal by sa podporovať ďalší výskum, ktorý by sa mal prednostne zamerať na optimalizáciu systémov chovu nosníc a minimalizáciu zdravotných problémov a problémov týkajúcich sa životných podmienok zvierat vyplývajúcich z genetického výberu. Ak sa ukáže, že systémy bez klietok sú ziskové, mal by sa podporovať ich ďalší výskum.

---

28 Obnovená stratégia trvalo udržateľného rozvoja EÚ, http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/06/st10/st10117.en06.pdf; Pozri aj „Good Practice Note Animal Welfare in Livestock Operations“, International Finance Corporation, http://www.ifc.org/ifcext/enviro.nsf/AttachmentsByTitle/p_AnimalWelfare_GPN/$FILE/AnimalWelfare_GPN.pdf.

29 Téma 2, Call 2A FP7-KBBE-2007-1-3-07, 2007/C133/07 z 15. júna 2007.

Ukazovatele životných podmienok zvierat a spoľahlivé systémy na sledovanie životných podmienok zvierat priamo na farme, ktoré boli zavedené v rámci projektu „Welfare Quality“, je potrebné neustále aktualizovať a hodnotiť. Pokračovať by mal aj výskum v oblasti možností predaja produktov z chovu s dobrými životnými podmienkami, realizovaný v rámci tohto projektu.

Malo by sa pokračovať v hodnotení úlohy dobrých životných podmienok zvierat v súvislosti so stratégiou udržateľnosti.